

Verslag Stadsgesprek conferentie welzijnswerk 20 januari 2010, Stadhuis, Haarlem

Welkomstwoord door Marijke Lodeweegs (raadslid PvdA)

Marijke Lodeweegs opent de bijeenkomst om 18.45 uur. Zij heet alle aanwezigen welkom in de raadszaal bij het stadsgesprek annex conferentie over de toekomst van het welzijnswerk. Het stadsgesprek is georganiseerd op initiatief van een aantal leden van de commissie Samenleving, naar aanleiding van de nota Welzijnswerk klaar voor de toekomst, die in februari in de commissie en – naar alle waarschijnlijkheid – in de gemeenteraad behandeld zal worden. De bedoeling is, zegt zij, dat betrokken burgers en organisaties in de twee rondes gespreksgroepen later op de avond aan de politici laten horen wat zij vinden van de lijn zoals die door het college is uitgezet.

Zij geeft het woord aan de heer Noorda, die een inhoudelijke inleiding zal verzorgen.

Inleiding door Jaap Noorda (“Welzijnswerk: Doelgroep en Resultaten”)

Jaap Noorda (onderzoeker en adviseur maatschappelijke vraagstukken) gaat in op de technische en cijfermatige onderbouwde benadering van welzijnswerk.

De basis voor het welzijnswerk is tegenwoordig samengevat in de WMO. De kerngedachte daarbij is die van de ‘Civil Society’: burgers nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen bij het maatschappelijk functioneren van het bestel. Het welzijnswerk is er om burgers die daarmee om een of andere reden moeite hebben, te helpen. Professionele welzijnswerkers hebben twee concrete doelen:

1. Het activeren van zelfredzaamheid van individuen en het stimuleren van sociale cohesie door sociale en maatschappelijke participatie;
2. Personen die om redenen van beperking (medisch, sociaal, geestelijk) niet actief kunnen zijn op individueel niveau van dienst zijn.

Haarlem geeft daarbij prioriteit aan drie categorieën: jongeren, ouderen en mensen met een beperking.

In de wet, in nota’s welzijnbeleid en ook in de statuten van welzijnsinstellingen wordt gesteld dat het welzijnswerk een basisvoorziening is, een algemene voorziening. De heer Noorda stelt dat dat in de praktijk toch niet zo is. Er is in een modern westers land als Nederland eigenlijk maar een beperkte vraag naar de diensten van welzijnswerk. De doorsnee-Nederlander is niet gediend van professionele bemoeienis bij het activeren van zijn leven, zegt hij, en heeft geen ondersteuning nodig bij het regelen van sociale cohesie in zijn omgeving. Er is maar een beperkte groep die daarbij wel ondersteuning nodig heeft.

De heer Noorda heeft de precieze vraag bij de diverse prioriteitsgroepen voor Haarlem in kaart gebracht.

Bij de jongeren heeft tussen 11 en 20% van de jeugd in de leeftijdsgroep 12-17 jaar behoefte aan professioneel jongerenwerk (1000 tot 1800 personen).

Ook bij volwassenen gaat het om zo’n 20% (toepassing van een landelijk gemiddelde op de situatie in Haarlem).

Bij ouderen wijst een onderzoek van de GGD Kennemerland en omstreken uit dat 21% van de groep van 65 jaar en ouder in de praktijk op een of andere manier gebruikmaakt van welzijnswerk.

Tenslotte kan op basis van onderzoek gesteld worden dat tussen de 20 en 30% van de Haarlemmers in een of andere vorm als vrijwilliger actief is. Binnen die categorie is er vaak

behoefte aan ondersteuning vanuit het professionele welzijnswerk.

Vervolgens gaat de heer Noorda in op het aanbod. Er is in Haarlem welzijnswerk op drie verschillende niveaus:

1. Wijkgericht welzijnswerk (buurthuizen e.d.) – 64 fte;
2. Breed welzijnswerk (inclusief ondersteuning vrijwilligerswerk, speeltuinwerk en ouderenwerk) – 147 fte;
3. Breed sociaal (inclusief jeugdgezondheidszorg, thuiszorg, Rode Kruis etc.) – ‘heel veel meer’;

Hij wijst erop dat veel van de voorzieningen opereren in dezelfde gebieden, voor min of meer dezelfde gebieden. Middels een vorm van samenwerking zouden deze voor de Haarlemmer die hun diensten nodig heeft veel meer kunnen betekenen dan in een versnipperde vorm.

De cijfers wijzen dus uit dat ongeveer 1 op de 5 Haarlemmers daadwerkelijk gebruikmaakt van het welzijnswerk. Daarbij wordt er echter geen onderscheid gemaakt tussen regulier en incidenteel gebruik. Als er gekeken wordt naar wekelijks gebruik, dan gaat het maar om 5% van de bevolking. Verder maakt 77% van de Haarlemse bevolking op geen enkele wijze gebruik van het welzijnswerk.

De heer Noorda geeft verder aan dat per professionele wijkgerichte welzijnswerker 463 personen bereikt worden. Per professionele breedgerichte welzijnswerker gaat het om een bereik van 200 personen. Worden ook de andere voorziening er bijgeteld, dan schat de heer Noorda dat het bereik zo ongeveer 1 op 100 zal zijn.

Hij gaat vervolgens in op de vraag hoe men de resultaten van welzijnswerk zou kunnen bepalen. Afgaande op de doelstellingen van het welzijnswerk, gericht op activering, participatie en ondersteuning van vrijwilligers, is het mogelijk om op verschillende niveaus de participatie van burgers aan de samenleving vast te stellen: sportparticipatie, cultuurparticipatie, scholing, maatschappelijke participatie en arbeidsmarktparticipatie. De invloed van het welzijnswerk moet in deze participatiecijfers zichtbaar worden. Mocht dat niet het geval blijken te zijn, dan worden bepaalde beoogde effecten niet behaald, stelt de heer Noorda.

Ook op het gebied van sociale activering zijn de effecten in Haarlem meetbaar, door gebruik te maken van de diverse monitoren die gedrag en de situatie van mensen in beeld brengen: de mate van sociaal contact buitenshuis, het aantal vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, de opkomstcijfers bij verkiezingen, leefbaarheidsscores. Tenslotte zou ook de betere samenwerking tussen allerlei partijen die het maatschappelijk welzijn moeten bevorderen een indicator kunnen zijn voor resultaat en effect.

De heer Noorda stelt voor het volgende kengetal voor om de inzet van het welzijnswerk te hanteren: een team van welzijnswerkers met een minimum formatie van 2.5 fte met daaromheen een groep van 100 actieve vrijwilligers zou 500 personen van nuttige welzijnsdiensten moeten kunnen voorzien. Als een mogelijke doelstelling noemt hij het boeken van 12.5% vooruitgang op de genoemde indicatoren per periode van een jaar, of wellicht per bestuursperiode van 4 jaar. Hij ziet hierin een goede mogelijkheid om te werken met een maat die scherper is gedefinieerd dan de wollige en ideologische begrippen die zijns inziens te vaak kleven aan de doelstellingen van het welzijnswerk.

Tenslotte geeft hij op basis van de genoemde gegevens een aantal adviezen voor de beleidsontwikkeling van het welzijnswerk. Hij stelt nogmaals dat het welzijnswerk geen basisvoorziening is, hoewel hij begrijpt dat het in politieke zin wenselijk kan zijn om het wel als zodanig te profileren. Welzijnswerk wordt alleen maar gefinancierd wanneer we denken dat het voor iedereen is, zegt hij. Maar de praktijk wijst uit dat het toch eigenlijk voor een bepaalde,

selecte doelgroep is. In Haarlem, verklaart hij, hebben we het dan met name over de wijken Meerwijk, Boerhaavewijk, Slachthuisbuurt, Parkwijk, Rozenprieel, Potgieterbuurt en Delftwijk. Hij adviseert om de professionele ondersteuning dan ook vooral op die buurten te richten. Om het welzijnswerk ook een wat bredere betekenis te geven stelt hij verder voor om de professionele welzijnswerkers daarnaast een taak te geven in het faciliteren van de 20 tot 30% burgers die voor een andere bewoner van Haarlem van betekenis zijn en dat ook in de toekomst zouden willen zijn. Het gaat hier om een groep, zegt hij, die met een gerust hart aan het werk gezet kan worden, en die verder niet meer nodig heeft dan bijvoorbeeld een ruimte met de nodige faciliteiten en wat activiteitenbudget. Tenslotte adviseert hij om in het welzijnsbeleid te proberen om lokale politieke regie te zetten op de keuze van de doelgroep en stevige bestuurlijke regie op efficiënte samenwerking tussen voorzieningen.

Discussie:

Een **vraagsteller** wijst op de gemeentelijke bezuinigingen ten aanzien van de sportieve faciliteiten in de stad die ook ten koste gaan van de daarin actieve vrijwilligers. Hij wijst er verder op dat ook in speeltuinen het meeste werk nog steeds door vrijwilligers wordt verricht en dat er van de (kostbare) inzet van welzijnswerkers daar weinig is terechtgekomen.

De heer **Groeneveld** (projectmanager Paswerk In De Wijk) miste in de presentatie van de heer Noorda specifieke data met betrekking tot de groep mensen met een beperking. De geest van de nota van het college, zegt hij, ademt juist uit dat ook mensen met een beperking met elkaar en met organisaties verbonden moeten worden. Verder stelt hij dat het van belang is om in kaart te brengen, in het zicht van het genoemde brede welzijnswerk, welke de partijen zijn die met elkaar dat brede sociale aanbod bieden. Hoe definieer je per organisatie welke bijdrage aan het brede welzijnswerk wordt geboden? Hoewel het zeer zeker nodig is om te werken met meetbare indicatoren, ziet hij tenslotte een gevaar in het opdelen van meetbare indicatoren in de beleidsvelden participatie en activivering. Hij is van mening dat er grote kansen gemist worden als de verschillende genoemde indicatoren niet ook geclusterd gaan worden. Een samenloop van indicatoren zou een veel breder bereik kunnen opleveren. Zelf wil de heer Groeneveld zich sterk maken voor mensen met een beperking die vaak een grote achterstand hebben in hun relatie tot de arbeidsmarkt. Hij is ervan overtuigd dat het, vooral voor deze groep, nodig is om methoden en technieken te ontwikkelen die tegelijkertijd en evenredig met activivering en participatie te maken hebben.

De heer **Noorda** antwoordt de eerste vraagsteller dat hij onvoldoende zicht heeft op de precieze relatie tussen speeltuinwerk en welzijnswerk. Wel stelt hij dat algemeen gesproken aan de professionalisering van de sociale zorg in Nederland zeker ook nadelen kleven. Het heeft er met name toe geleid dat heel veel werk dat vroeger uit betrokkenheid vrijwillig gebeurde, is overgenomen door betaalde professionals. Dat gaat gepaard met een uitgebreide regelgeving en veel bureaucratische overlast, en houdt als gevolg veel vrijwilligerswerk tegen. Toch is er veel bereidheid van burgers om iets voor een ander te betekenen. Er wordt te weinig gebruik gemaakt van die maatschappelijke betrokkenheid van burgers, aldus de heer Noorda. Het is wellicht een goede zaak om het welzijnswerk voor een deel terug te trekken van bepaalde terreinen en ook de regelgeving aan de kant te schuiven daar waar burgers het zelf zouden kunnen doen. In antwoord op de reactie van de heer Groeneveld verklaart de heer Noorda dat er zeker meer te zeggen is over de vraag onder allerlei categorieën van mensen met een beperking. Er zijn daar ook meer cijfers over, maar de bandbreedte zit toch zo rond de 20%. Daarbij zijn allerlei vormen van beperkingen samengenomen, maar hier is een meer gedifferentieerd cijfermatig beeld van te geven. Ook de precieze samenstelling van de bredere formatie welzijn zou becijferd kunnen worden, zegt hij. Tenslotte verklaart hij dat als het zo is dat wekelijks allerlei voorzieningen die

los van elkaar opereren, in min of meer dezelfde buurten actief zijn, daar veel meer coöperatie en samenhang in aangebracht zou dienen te worden.

Marijke Lodeweegs bedankt de heer Noorda voor zijn inleiding.

Zij verzoekt vervolgens de aanwezigen zich te verdelen over de verschillende ruimtes waar vier werkgroepen vervolgens, vanaf 19.30 uur, in twee delen discussiëren over de thema's:

1. Verbinding leggen tussen bewoners
2. Verbinding leggen tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen
3. Verbinding leggen tussen professionals
4. Randvoorwaarden voor het welzijnswerk

Discussie in deelgroepen, deel 1 en deel 2.

19.30 uur tot 21.35.

Groep 1. *Verbinding leggen tussen bewoners*

Deel 1

Gespreksleider **Jur Visser** geeft om 19.30 de aftrap voor de eerste sessie van deze discussiegroep. Het gaat om het leggen van verbindingen tussen bewoners, zegt hij, en dan met name om de betrokken Haarlemmer: mensen die best bereid zijn om met anderen in contact te treden en iets voor anderen willen doen. De kerntaak is daarbij: meer aandacht voor het versterken van sociale netwerken op een manier die past bij deze tijd. Meer aandacht slaat in dit verband ook op het feit dat het versterken van sociale netwerken de laatste jaren bij de welzijnsorganisaties in de verdrukking is geraakt, omdat de beperkte middelen zijn ingezet voor het openhouden van accommodaties, het uitvoeren van projecten uit de wijkcontracten en het overhevelen van middelen voor opbouwwerk naar de wijkraden. Hij wijst tenslotte op twee aspecten waar het welzijnswerk mee aan de slag moet: allereerst het versterken van sociale netwerken; maar daar lijnrecht tegenover staat de individualisering en de ermee gepaard gaande vervreemding.

Dik Bol (Haarlem-Mutare) complimenteert de gemeente met haar streven om de sociale netwerken te versterken. Hij vertelt deel uit te maken van de Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad (SAMS) die op korte termijn met een advies gaat komen over hoe de participatie in Oost versterkt kan worden. Er zijn in Oost heel veel bewoners actief. Het betreft veel verschillende groepen, die de gewenste synergie met elkaar niet kunnen vinden. Daar is meer voor nodig, zegt de heer Bol, en het is ook daarom erg belangrijk om weer te investeren in sociale cohesie.

Kees ter Averst (Oude Amsterdamse Buurt) is vanuit de wijkcontracten betrokken bij het project Contact Met Je Buren, waarbinnen aan sociale samenhang wordt gewerkt. Hij constateert daarbij dat het zonder een professionele opbouwwerker die het overzicht behoudt en sturing geeft moeilijk is om tot een goed geheel te komen. Er is iemand nodig die aan de touwtjes trekt, verklaart hij.

Marcel Smeenk (Haarlem Effect) sluit zich hierbij aan. Af en toe is die opbouwwerker of sociaal verbinder inderdaad nodig, zegt hij. De betrokken bewoners moeten ook uitgedaagd worden, en het is voor hen goed om te weten dat er altijd iemand is waar zij een beroep op kunnen doen.

Ook **Gitta van der Linden** (Haarlem Effect) is het met de heer Bol eens. Het is daarbij tevens

van belang voelsprietten in de buurten en wijken uit te zetten, en dan niet alleen per structuur, maar vooral ook samen.

De **gespreksleider** vraagt wat men zich voorstelt bij manieren voor het versterken van sociale netwerken 'die passen bij deze taak'. Hij stelt daarbij dat, hoe goed en nuttig en gezellig het ook moge zijn, het organiseren van een klaverjasgroepje niet een manier 'van deze tijd' is.

Gitta van der Linden vindt dat niet zo van belang. Waar het om gaat, stelt zij, is wat de mensen in de wijken willen. Niet of dat dan een klaverjasclub is of een hip-hop workshop.

De heer **Duker** stelt dat de nota zeker ook niet stelt dat traditionele manieren als klaverjassen niet meer zouden werken. Maar ook, zegt hij, zijn er steeds meer nieuwe vormen van betrokkenheid. Hij noemt bijvoorbeeld vormen van 1 op 1 betrokkenheid, zoals in maatjesprojecten, waarvan de nota stelt dat ook deze gefaciliteerd moeten worden. Hij noemt verder het karakter van buurthuizen en wijkcentra. Er is een ruimte nodig voor die betrokken Haarlemmers, en die ruimte moet aansprekend en laagdrempelig zijn: een ruimte waar zoveel mogelijk wijkbewoners zich welkom voelen.

Hans Vriend (stadsdeelregisseur) wijst op digitale sociale netwerken als nieuwe vormen van netwerken. Hij wijst erop dat er in Nederland 8 miljoen Hyves accounts zijn. In zijn wijk is er bijvoorbeeld een werkgroep van LinkedIn gebruikers ontstaan, en er is volgens hem hier sprake van een nieuwe manier van elkaar ontmoeten. Hoe speelt het welzijnswerk hierop in?

Hilde van der Molen (wethouder) zegt dat de gemeente start met een experiment waarbij mensen elkaar ook via de digitale snelweg kunnen ontmoeten. Zij spreekt hier van een belangrijk inzet.

Hans Vriend noemt een voorbeeld uit Lelystad, waar het opzetten van verschillende clubjes door mensen op internet al snel ook leidde tot fysieke contacten. Het is daarom een bijzonder interessant hulpmiddel, constateert hij.

Erik Boele (actieve wijkbewoner Leidse Buurt) vindt het jammer dat sommige buurten en wijken wel, maar andere weer niet over prachtige accommodaties voor ontmoetingen beschikken. Hij wijst er in dat verband op dat steeds meer mensen thuis werken, en daarbij ook met name van internet gebruik maken. Hij stelt voor om voor zulke thuiswerkers in de wijk, bijvoorbeeld in een wijkcentrum, een ruimte beschikbaar te stellen waar ze rustig kunnen werken, en ook andere thuiswerkers en wijkbewoners ontmoeten. Hij wijst op de interessante aspecten van zo'n mengvorm van 'werk' en 'welzijn', waarmee wijkhuis en wijkkamers wellicht ook een stuk betaalbaarder kunnen worden.

De heer Boele constateert tenslotte dat er in de nota bijzonder veel gesproken wordt over samenwerking, en dan met name over de wenselijkheid daarvan. Hij stelt dat de gemeente, in haar hoedanigheid van subsidieverstrekker, die samenwerking tussen de organisaties in sterke mate zou moeten afdwingen.

Carla van Essen (Leger des Heils) verklaart dat haar organisatie al meer dan dertig jaar in Haarlem-Noord werkzaam is. Het Leger des Heils is een organisatie die altijd probeert de witte vlekken in de netwerken te vinden. Zij vertelt hoe het vroeger door gemeentelijke subsidie ondersteunde buurt- en clubhuis met betaalde krachten nu een Bij Bosshardt is, dat wil zeggen dat het de buurtbewoners zijn die dagelijks de werkzaamheden doen.

Dik Bol vindt het gevaarlijk om te stellen dat 20% van de bevolking welzijnswerk nodig heeft en de rest niet. Het zich enkel richten op probleemgevallen brengt het risico van stigmatisering met

zich mee. Het is voor de sociale cohesie in de buurt belangrijk dat het buurthuis er goed uitziet, maar ook dat het geen stigma heeft, zegt hij.

De heer **Noorda** denkt dat dit te ondervangen is door aan de ene kant het accent te leggen op een doelgroepkeuze voor sociaal-economisch kwetsbare mensen en mensen met een beperking, en aan de andere kant ook een groot accent op actieve vrijwilligers.

Ank Buis (Humanitas) wijst op het netwerk van alle vrijwilligersorganisaties in Haarlem die bij elkaar komen in een platform. Er zijn daarbij bijvoorbeeld vijf aanbieders van vriendschappelijk huisbezoek, die – met behoud van de eigen identiteit – de krachten hebben gebundeld. Samenwerking kan best, concludeert zij, als je het maar wilt.

Joyce Jacobsz (Paswerk In De Wijk) stelt dat het uiteindelijk gaat om de middelen die gebruikt worden om mensen van een bepaalde doelgroep te bereiken en vervolgens ook betrokken te houden. Werken met betaalde krachten is daarbij nodig om een goede structuur te kunnen bieden aan de basis. Wonen, welzijn, zorg en arbeid noemt zij als de vier componenten die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, en die goed geregeld moeten zijn om mensen met elkaar in gesprek te houden. Daarbij is het essentieel om goed te luisteren naar wat precies de vraag is, zegt zij, om dan vervolgens iets aan te kunnen bieden dat op die vraag ook goed aansluit. Kortom, vraaggestuurd werken en dan maatwerk leveren, dat is de key van het gebeuren, aldus mevrouw Jacobsz.

De **gespreksleider** haalt de in de nota vermelde focus op allochtone vaders en ondersteuning van allochtone zelforganisatie aan. Hij vraagt mevrouw Jacobsz om aan te duiden hoe zij dan bijvoorbeeld dit in de praktijk gerealiseerd zou zien.

Joyce Jacobsz denkt aan een praktijk analoog aan die van de moedercentra. Wat die mannen zoeken, zegt ze, is een veilige, vertrouwde ontmoetingsplek waar ze met hun problemen terecht kunnen zonder dat daarvan gelijk hun hele gemeenschap nota heeft.

Helga Koper (raadslid PvdA) komt terug op de ‘manieren die passen bij deze tijd’. Hangt dat niet vooral af van wat er vanuit de wijk gevraagd wordt, en wat daarvoor nodig is?

Gitta van der Linden bevestigt dit.

Hans Hirs (wijkraad Boerhaavewijk) geeft het voorbeeld van een groep Marokkaanse mannen die elke avond in wijkcentrum De Ringvaart samenkomen, en waar de wijkraad een goed contact mee heeft. Zo zijn er meer, zegt hij, en er werd dit jaar een gezamenlijke nieuwjaarsreceptie georganiseerd, waarbij elke groep zijn eigen streekgerechten maakte. Een grandioos succes, verklaart hij.

Hans Vriend vraagt de heer Hirs of er daarbij sprake was van ondersteuning door het welzijnswerk.

Hans Hirs verklaart dat DOCK faciliteiten ter beschikking heeft gesteld, en de bemanning achter de bar.

Dik Bol waarschuwt om vooral ook de jeugd niet te vergeten. Stagiaires zijn de toekomst, zegt hij, en het inzetten van stagiaires bij het opbouwen van sociale netwerken is een vorm die past bij deze tijd.

Jacques Amand (wijkraad Nieuwe Amsterdamse Buurt) stelt dat het wenselijk is om allochtone moeders in contact te brengen met de Nederlandse taal en met autochtone moeders.

Carla van Essen wijst er nog op dat een grote flexibiliteit het voor een organisatie als het Leger des Heils mogelijk maakt om snel in te spelen op de wensen van de buurtbewoners.

Jacques Vrugt (raadslid Actiepartij) stelt dat professionals met name een belangrijke rol hebben als het gaat om het oplossen van misverstanden tussen verschillende bevolkingsgroepen.

Hilde van der Molen is erg blij dat de nota de welzijnsorganisaties weer heel duidelijk neerzet daar waar ze goed in zijn. Het genoemde project in de Ringvaart, zegt zij, werd gefinancierd door het rijk, en dat kan natuurlijk enkel incidenteel. De kunst is om wat er daar voor mekaar is gebokst te vertalen naar een methode die overal ingezet kan worden door de welzijnsorganisaties.

Erik Boele constateert dat het wel gaat om een nota in het hele brede kader van de WMO, waarmee de komende jaren de druk op de zorg zal gaan toenemen. Hoe blijft het welzijnswerk beschermd tegen die druk?

Marcel Smeenk verklaart tenslotte vanuit zijn ervaring in Hilversum de voordelen te zien van een enkele brede welzijnsorganisatie. Samenwerking wordt dan natuurlijk, en vanzelfsprekend effectiever. Hij pleit voor een dergelijke brede welzijnsorganisatie in Haarlem.

De **gespreksleider** sluit de eerste werkgroepssessie voor een korte pauze, om 20.20 uur

Groep 1. *Verbinding leggen tussen bewoners*

Deel 2

De **gespreksleider** opent de tweede sessie van Werkgroep 1 om 20.45 uur, met een iets kleinere en andere groep deelnemers. Ter inleiding wijst hij op de vijf aandachtspunten die in de nota genoemd worden:

1. Aantrekkelijke plekken voor ontmoeting
2. Experiment met huishoudelijke hulp, zorgruil en buurtdienst
3. Versterken vrijwilligerswerk
4. Eigen Kracht conferentie in de wijk
5. Focus op allochtone vaders en ondersteuning allochtone zelforganisaties

Lodewijk de Ruiter (Haarlem Effect) noemt het stimuleren van vrijwilligerswerk door jongeren als een van de doelstellingen van de stichting Haarlem Effect, met name in het stedelijk jongeren centrum Flinty's. Daarbij snijdt het mes aan twee kanten: door het werk verricht door vrijwilligers is het mogelijk om veel jongeren over de vloer te hebben, en bovendien doen de jongeren die bij het vrijwilligerswerk betrokken zijn een heleboel ervaring op.

Jan de Ridder (raadslid PvdA) vraagt of het idee van 'jongeren centrum' niet in tegenspraak is met de wens ontmoetingen te creëren ook met anderen dan enkel jongeren. Bij jongerenwerk in buurthuizen leren de jongeren ook rekening met de ander te houden, terwijl ze in een jongeren centrum onder elkaar hun gang kunnen gaan.

Lodewijk de Ruiter stelt dat dat toch maar gedeeltelijk het geval is, want natuurlijk speelt ook de buurt een rol bij het runnen van zo'n jongeren centrum. Verder hangt het er maar vanaf hoe je het

opvat, zegt hij. Door de eigen plek, die ze zelf kunnen inrichten, ontdekken de jongeren vooral ook dat ze invloed kunnen uitoefenen op hun eigen leefomgeving.

Cees Wiersma (raadslid CDA) herinnert aan een eerdere bijeenkomst waarop de vertegenwoordiger van DOCK pleitte voor een bredere inzet van de buurthuizen. Hij vraagt de heer de Ruiter wat deze daarvan vindt.

Lodewijk de Ruiter stelt dat dat enigszins afhankelijk is van het soort centrum. In een jongeren centrum als dat in Delftwijk, dat vooral is gericht op de wijk, toont hij zich een voorstander van het maken van combinaties van verschillende groepen gebruikers van een gebouw (mits dat zich daarvoor leent). Aan de andere kant kan hij zich voorstellen dat als de jongeren minder het gevoel hebben dat zo'n plek echt van hun is, zij zich ook minder voor het gebouw verantwoordelijk zullen voelen. Verbindingen tussen jongeren en andere mensen uit de wijk vindt hij wel belangrijk, maar, zegt hij, dat kan natuurlijk ook op andere manieren dan door samen in een gebouw zitten.

Jan de Ridder maakt onderscheid tussen de toevallige ontmoetingen die plaatsvinden omdat men nou eenmaal in eenzelfde gebouw zit, en het op een systematische wijze werken aan tot stand brengen van contact tussen jongeren en volwassenen. Hij vraagt de heer De Ruiter of dat laatste ook een aandachtspunt en doelstelling van het jongerenwerk is. Of gaat het er enkel om de jongeren bezig te houden en aan hun eigen ontplooiing te laten werken?

In bijvoorbeeld Delftwijk is die zelfontplooiing wel heel hard nodig, antwoordt **Lodewijk de Ruiter**. Een en ander hangt sterk af van de wijk en de doelgroep, zegt hij. In Delftwijk was de inzet van professionele jongerenwerkers om de jongeren die in de wijk overlast gaven te bereiken en aanspreekbaar te maken een succes. Dat aanspreekbaar maken is een prioriteit. Een volgende stap is dan die naar vrijwilligerswerk door die jongeren in het centrum en het tot stand brengen van contact tussen jongeren en volwassenen uit de buurt.

Fons Hoenderdos (WEB) wijst op de grote omslag die – in ieder geval op papier – de WMO met zich meebrengt. Toch ziet hij in de klankbordgroepen positieve reacties op de veranderingen, zolang die maar niet als bedreigend ervaren worden. Hij wijst ook op het fokuswonen dat nu van de grond komt.

In de afgelopen periode van gladheid, vertelt hij verder, was er een grote groep die weliswaar de deur niet uit kon, maar daar in zekere zin van genoot, omdat men wist dat er een netwerk was waarop teruggevallen kon worden, bijvoorbeeld om de boodschappen te doen, en mensen die op bezoek kwamen.

Middels een derde voorbeeld laat hij zien hoe belangrijk het is om laagdrempelig te faciliteren, waardoor mensen zaken sneller zelf zullen oppakken. De centrale vraag is, stelt hij, hoe je de mensen kunt betrekken.

Jan de Ridder vraagt of gehandicapten ook voor elkaar zorg kunnen betekenen.

De heer **Hoenderbos** zegt dat dat zeer zeker kan, maar dat het leggen van een verbinding met de niet-gehandicapte medeburgers essentiëler is, ook om het verschil tussen de twee groepen niet nog verder te vergroten.

De **gespreksleider** komt even terug op de 'manieren die passen bij deze tijd'.

Anita de Jong (raadslid GroenLinks) zou liever spreken van 'manieren die passen bij de mensen van deze tijd'. En tussen groepen mensen van deze tijd zitten toch vaak ook behoorlijke

verschillen, zegt zij. Mensen die niet tot de kwetsbare groepen behoren, hebben vaak al veel sociale netwerken. Die zullen zich dan ook niet zo aangesproken voelen door de netwerken die door de welzijnsorganisaties worden opgezet. Hoe zorg je dan toch dat het verbinding leggen tussen bewoners onderling zich niet alleen maar tot die kwetsbare groepen beperkt?

De **gespreksleider** memoreert dat in de eerste sessie een deelnemer al wees op het gevaar van stigmatiserende werking door te stellen dat welzijnswerk er enkel voor bepaalde groepen of bepaalde wijken is. Ook herinnert hij eraan dat de heer Noorda uitlegde dat een groot percentage van de bevolking totaal geen behoefte heeft aan welzijnswerk.

Fons Hoenderdos vraagt zich af of het wel echt zo is dat 76% echt wel zonder welzijnswerk kan. Hoe bepaal je dat?

Jan de Ridder onderschrijft dit. Veel mensen met problemen denken er eenvoudig niet aan om hulp te vragen. Ook wijst hij erop dat de moderne (digitale) sociale netwerken, met name van de wat hoger opgeleiden, niet wijkgebonden zijn. Hier ziet hij een belangrijke oorzaak van het gebrek aan cohesie in de wijken. Veel mensen hebben hele andere netwerken en zijn daar bovendien bijzonder tevreden mee.

Fons Hoenderdos ziet dat mensen vaak gewoon binnen blijven zitten en ook niet beter weten dan dat.

Jan de Ridder stelt dat daar nou juist de vaardigheid van het welzijnswerk om de hoek zou moeten komen kijken, om die verbindingen te leggen, om die mensen te stimuleren en te betrekken.

Het is belangrijk ervoor te waken, zegt **Anita de Jong**, tijd en voorzieningen niet uitsluitend te richten op een aantal selecte doelgroepen. Het is zaak om ook voorzieningen en activiteiten te organiseren voor mensen die in principe helemaal geen behoefte hebben aan ondersteuning of welzijnswerk, maar iets gewoon leuk vinden.

Jan de Ridder vraagt hoe de jongeren over het algemeen bij Flinty's binnenkomen. Omdat ze het leuk vinden, denkt hij. Maar wil je niet ook de jongeren bereiken die het niet leuk vinden?

Lodewijk de Ruiter stelt dat hij die jongeren die het centrum helemaal niet leuk vinden natuurlijk ook liever niet over de vloer heeft, maar dat het natuurlijk zaak is om ook uit te reiken naar de jongeren die kwetsbaarder zijn dan de groep die uit eigen beweging naar het centrum komt. Daar richt de stichting zich dan ook op.

Cees Wiersma vraagt of er ook toevoer is door bijvoorbeeld de streetcornerwerker van DOCK.

Dat is niet zo, zegt **Lodewijk de Ruiter**. De meeste jongeren kennen Flinty's, en hebben hun keuze voor wel of niet gaan op een of andere manier al gemaakt.

Jan de Ridder vraagt naar het betrekken van gehandicapte jongeren. Hij vermoedt dat voor de gehandicapte jongeren de drempel extra hoog zal zijn.

Lodewijk de Ruiter antwoordt dat dat inderdaad geen eenvoudige zaak is. Het hangt er natuurlijk ook sterk vanaf om wat voor handicap het gaat. Gehandicapte jongeren zijn uiteraard welkom, zegt hij, maar de stichting heeft ze tot nu toe nooit actief opgezocht. Hij geeft verder aan hoe problematisch het integreren van groepen allochtone en groepen

autochtone jongeren blijkt in een lokaal centrum als dat in Delftwijk.

Anita de Jong vraagt zich af of dat wel nodig is. Een gevoel van eigenwaarde wordt in eerste instantie in eigen kring opgebouwd, stelt zij, en juist de jongere heeft dat gevoel van eigenwaarde het meeste nodig.

De **gespreksleider** wijst erop dat de nota uitgaat van het leggen van verbindingen.

Anita de Jong denkt dat mensen ook de kans moeten krijgen om daarvan af te wijken, en alleen in eigen kring te zijn. Zij wijst verder op werk als een belangrijke ontmoetingsfactor.

Een **deelnemer** (programma-manager Haarlem-Noord) merkt op dat sinds de groep jongeren in Delftwijk een eigen locatie heeft en ook als groep naar buiten treedt, deze daardoor veel meer dan voorheen is opgenomen in het netwerk van Delftwijk.

Cees Wiersma merkt op dat het van hangjongeren nu honkjongeren zijn geworden.

Anita de Jong denkt dat de groep zich nu serieus genomen voelt.

Lodewijk de Ruiter verklaart dat het leggen van verbindingen tussen verschillende groepen jongeren, met verschillende achtergronden, natuurlijk heel belangrijk blijft. Uiteindelijk, zegt hij, moeten er in het centrum allerlei soorten jongeren door elkaar lopen.

De heer **Duker** zegt dat in de nota ook wordt erkend dat het nodig blijft om apart dingen te organiseren voor specifieke groepen, maar dat het toch steeds de ambitie is om uiteindelijk die groepen te verleiden richting, bijvoorbeeld, zo'n stedelijk jongerencentrum of een wijkontmoetingscentrum dat in principe voor iedereen bedoeld is.

De **gespreksleider** dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de tweede werkgroepsessie om 22.35 uur

Groep 2: *Verbinding leggen tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen*

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

Gespreksleider is mevrouw Marijke Lodeweegs, raadslid namens de PvdA

Deel 1 (19.15 – 20.15 uur):

Marijke Lodeweegs, raadslid PvdA
Harry Bemelmans, Nova College
Kees Wiersma, fractiemedewerker CDA
Leo Schouten, stichting DOCK
Fons Hoenderdos, stichting WEB
Mevrouw M. Butter-Bodde, Ouderenwerk Centrum
Netty Otten, namens MEE
Thea Jansen, MEE
Nora Barnhoorn, MEE
Hans Owel, Wmo-raad
?? wijkraad Oude Amsterdamse Buurt
Lodewijk de Ruiter, coördinator jongerenwerk
Fred Arends, gemeente Haarlem
Diane Kerbert, kandidaat-raadslid
Bart Groeneveld, Paswerk
Anita de Jong, raadslid GroenLinks
Ester van Gog, Nova College

Mevrouw Lodeweegs heet de aanwezigen welkom. Onderwerp van deze discussie is de verbinding tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen. Dit is een van de drie kerntaken van het welzijnswerk in de visie van het college, zoals geformuleerd in de nieuwe nota Welzijnsbeleid die op 4 februari aan de raad wordt voorgelegd.

Doelgroepenbeleid

Het college heeft gekozen voor drie specifieke doelgroepen voor het welzijnswerk, namelijk jongeren, ouderen en mensen met een beperking. Is dat een goede keuze? Stichting MEE vindt het een goede zaak dat mensen met een beperking tot doelgroep benoemd zijn. Voor hen is welzijnswerk van groot belang. Het probleem is alleen dat het welzijnswerk hen veelal niet bereikt. De toegankelijkheid van voorzieningen moet beter.

LVG-jongeren

Jongeren met een licht verstandelijke handicap (LVG-jongeren) zijn een vrij onzichtbare doelgroep, maar wel een die veel baat heeft bij goed welzijnswerk. Zij komen daar wel binnen, maar worden er lang niet altijd (h)erkend. Deze jongeren komen vaak rond hun achttiende in de problemen omdat ze net niet mee kunnen komen. Welzijnswerk omvat in deze visie ook de ondersteuning van mensen bij het vinden van hun weg in de maatschappij en bij het bijhouden van hun financiën, hun woonsituatie, tijdsbesteding (baan, vrije tijd). Welzijnsorganisaties zouden extra moeite moeten doen om deze doelgroepen te bereiken.

Om LVG-jongeren in het welzijnswerk goed te kunnen opvangen, is samenwerking erg belangrijk. Daarmee verbeter je de toegankelijkheid van de instellingen al aanzienlijk. Het is overigens niet zo dat instellingen niet willen samenwerken, het wordt wel gezien dat de diverse organisaties elkaar goed zouden kunnen aanvullen. Ook het onderwijs is partij in deze samenwerking; binnen het mbo wordt veel moeite gedaan om jongeren binnen te houden, maar dit lukt helaas lang niet altijd. Meer expertise in het herkennen van en omgaan met LVG-jongeren zou goed zijn voor alle jongerenwerkers en onderwijsmedewerkers. MEE kan daarbij een rol spelen.

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

Vraag en aanbod

De kerntaak zoals geformuleerd in de nota Welzijnswerk luidt: verbindingen leggen tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen. Anders gezegd: de vraag (van de bewoners) moet afgestemd worden op het aanbod (van de welzijnsvoorzieningen). Een advies aan het college is om stevig in te zetten op de inventarisatie van de vraag zoals die leeft bij de drie doelgroepen, en faciliteer het maken van een passend aanbod. Bij het formuleren van het aanbod komen samenwerking, toegankelijkheid en de regierol van de gemeente aan bod.

Diversiteit en bereik doelgroepen

Binnen de geformuleerde doelgroepen is er veel diversiteit; de ene groep kan zichzelf beter redden dan de ander. De ene groep bereikt het welzijnswerk ook beter dan de andere. Desondanks is het uitgangspunt, het doelgroepenbeleid, goed. Er moet wel vastgesteld worden hoe die groepen bereikt moeten worden en hoe alle voorzieningen daarvoor hun expertise kunnen inzetten. Het grote probleem is dat de doelgroepen juist de mensen zijn die hun vraag niet goed kunnen formuleren. Daarom juist zijn deze doelgroepen zo kwetsbaar!

Door het kiezen voor deze drie specifieke doelgroepen, sluit je automatisch andere doelgroepen uit. Het is de vraag of dat een probleem is. Met de bestaande voorzieningen wordt ook niet iedereen bereikt; er zijn bijvoorbeeld ouderen die gewoon niet mee willen doen aan de dagbesteding in de wijkcentra, hoe makkelijk je het ze ook maakt. Het is wel een goed idee om per wijk te kijken wat de vraag is.

De wijkcentra moeten niet veranderen in ‘centra voor volksverheffing’; je moet geen voorziening creëren waar alleen maar de ‘zielige’ groepen komen, daarmee stigmatiseer je deze groepen en lukt het je niet om verbindingen tot stand te brengen tussen alle bewoners van Haarlem. Op dit moment zijn de wijkcentra ook al niet de ontmoetingsplekken zoals ze bedoeld zijn; de openingstijden zijn verkeerd voor de mensen met een baan, het aanbod sluit niet aan bij hun interesses en de panden zijn vaak onvoldoende aantrekkelijk. Om dit te bereiken is er meer nodig dan gemeentelijke financiering. Er zou ook samengewerkt moeten worden met woningbouwcorporaties, winkeliers(verenigingen), bedrijven enzovoort. Elders in het land, onder andere in Rotterdam, zijn er al dergelijke projecten. Haarlem zou deze als voorbeeld kunnen nemen.

Behoeftte aan welzijnswerk

Het is maar de vraag of er echt bij 77% van de bevolking geen behoefte is aan welzijnswerk. 100% van de bewoners heeft tenslotte behoefte aan een leefbare wijk, en daarbij kan het welzijnswerk een belangrijke rol spelen. En er zijn nog altijd mensen die wel de behoefte hebben, maar die niet bereikt worden (allochtone ouderen bijvoorbeeld). De vraag naar welzijnswerk (wel en niet duidelijk onder woorden gebracht) is per wijk verschillend. Je kunt dus per wijk maatwerk leveren, maar de voorzieningen in de wijk moeten openstaan voor alle Haarlemmers.

Wijkcontracten

Als er gewerkt gaat worden met wijkcontracten, moeten deze meteen aan het begin van het proces afgesloten worden. De organisaties moeten niet het idee krijgen op een rijdende trein te moeten springen. Er kan ook gewerkt worden met andere eenheden dan wijken, stadsdelen bijvoorbeeld. In de samenwerking die nodig is om tot een goed werkend wijkcontract te komen, ligt de regierol voor de gemeente. De gemeente moet de regie voeren vanaf het begin, vanaf de inventarisatie per werkgebied van de doelgroepen en de behoeften daarvan. Daarna begint het verbinden en het proberen de meer zelfredzame burgers te betrekken.

Hierbij wordt de opmerking gemaakt dat de schaal hiermee wel weer erg groot wordt. Je zou eerst

met de nieuwe nota in de hand de uitgangspunten moeten formuleren en vanaf daar stapsgewijs verder moeten gaan.

Conflict tussen kerntaak 1 en 2

Als je kerntaak 2 letterlijk neemt, ondergraaf je kerntaak 1. Als je namelijk te rigide omgaat met kerntaak 2 en je richt op te smalle doelgroepen, sluit je mensen uit en beperk je de mogelijkheid verbindingen tussen bewoners tot stand te brengen.

Groep 2: *Verbinding leggen tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen*

Deel 2 (20.30 – 21.30 uur):

Marijke Lodeweegs, raadslid PvdA
Jaap Noorda, onderzoeker (en inleider)
Mevrouw Butter-Bodde, Stichting Haarlem Effect, ouderenwerk
Majoor Carla van Zetten, Leger des Heils
Teus Schroder, raadslid SGP/CU
Louise van Zetten, raadslid D66
Piet de Vries, FNV Lokaal
Moniek Stricker, Stichting Haarlem Effect
?? wijkraad Frans Halsbuurt
Kees van der Wal, directeur Kontext
Pieter Elsk, raadslid SP
Irene de Lange, Netwerk Vrijwilligershulp/Wmo-raad
Mevrouw M. Hellemons, Nova College
De heer Amand, wijkraad Nieuwe Amsterdamse Buurt
Joyce ??, tot 1/1/2009 voorzitter van het Migrantenplatform
Annelies Zomers, peuterspeelzalen, kinderopvang en BSO Spaarne

Mevrouw Lodeweegs heet de aanwezigen welkom. Onderwerp van deze discussie is de verbinding tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen. Dit is een van de drie kerntaken van het welzijnswerk in de visie van het college, zoals geformuleerd in de nieuwe nota Welzijnsbeleid die op 4 februari aan de raad wordt voorgelegd.

Jongeren

In vrijwilligersorganisaties zoals de wijkraden is er veel interesse voor het betrekken van jongeren bij allerlei activiteiten. Het wil alleen nog niet zo lukken om jongeren ook daadwerkelijk aan te trekken. De organisaties zouden willen weten waarom dat niet lukt, en hoe dat zou kunnen veranderen.

Het mbo neemt al veel initiatieven om de uitval onder leerlingen tegen te gaan. Je ziet dat jongeren afhaken omdat ze geen plek kunnen vinden waar ze zich geaccepteerd voelen. Ondanks alle initiatieven valt nog altijd 20% van de leerlingen van het Nova College uit (tegen 40% landelijk).

Diversiteit doelgroepen

De Wmo-raad van Haarlem vertegenwoordigt de kwetsbare doelgroepen in Haarlem. Naar de mening van de Wmo-raad komen deze doelgroepen onvoldoende aan bod in de nota. Het advies van de raad aan het college zal dit dan ook aanstippen. Daarnaast zal de Wmo-raad adviseren de AWBZ-voorzieningen te laten samenwerken met de welzijnsvoorzieningen, zodat de doelgroepen beter in beeld komen. Kwetsbare Haarlemmers zijn geen homogene groep, maar heel erg divers.

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

Maar het is wel belangrijk om die groepen goed in beeld te krijgen, en hen positief in beeld te brengen bij de rest van de bevolking. In het nieuwe gebouw van de gemeente Haarlem zou bijvoorbeeld ruimte moeten zijn om mensen met een (verstandelijke) handicap aan het werk te zetten in de facilitaire diensten, zoals de catering.

Samenwerking

In de discussie wordt als voorbeeld wijkcentrum Binnensteeds genoemd, waar veel mensen met een beperking (psychiatrisch en anderszins) actief zijn. Mensen kunnen in dit wijkcentrum gewoon binnenlopen, en kunnen daar aan alle activiteiten deelnemen maar het is niet verplicht. Het wijkcentrum biedt nadrukkelijk geen hulpverlening, maar alleen een plek om tijd op een nuttige/prettige manier door te brengen. Samenwerking met hulpverleners (bijvoorbeeld MEE) zou in deze situatie nuttig zijn, zodat de doelgroep gemakkelijker een zetje in de richting van maatschappelijke participatie kan krijgen. Richt je je met het welzijnswerk alleen op de kwetsbare doelgroepen, dan werkt het niet goed. De kracht van het wijkcentrum Binnensteeds is juist de mix tussen de zelfredzame deelnemers (in alle kleuren en soorten) en de mensen met een beperking.

Het Leger des Heils signaleert dat samenwerking moeilijk tot stand komt. Als er samengewerkt wordt, verdwijnt uiteindelijk vaak de subsidie van een van de twee samenwerkende partijen. Nieuwe samenwerkingsverbanden komen moeizaam of helemaal niet tot stand. Het Leger des Heils heeft in Haarlem-Noord een huiskamervoorziening, in een gebied waar verder de wijk- en buurtcentra zijn verdwenen. De huiskamer is een goede plek om de kwetsbare doelgroep te bereiken, maar op dit moment lijkt dat nog onvoldoende te gebeuren.

Er is angst voor samenwerking tussen welzijnsorganisaties omdat de angst bestaat dat subsidies dan in de knel komen. Concurrentie is anderzijds betrekkelijk, omdat de gemeente uiteindelijk alle organisaties subsidieert en dus samenwerking kan sturen.

Focus op doelgroepen

In de groep zijn er met name positieve geluiden te horen over de keuze om op de drie genoemde doelgroepen te focussen. Door de keuze voor afgebakende doelgroepen, in deze tijd van beperkte budgetten, maak je meteen duidelijk welke groepen er even niet aan de beurt zijn. Het tweede positieve punt van de specifieke doelgroepen is dat je gemakkelijker tot samenwerking kunt komen, tussen welzijn, maatschappelijke dienstverlening, onderwijs en andere relevante partijen. De kerntaak zou overigens andersom geformuleerd moeten zijn; je moet uitgaan van de vraag van de bewoners en die dus verbinden met het aanbod van de instellingen.

Wijkinitiatieven

Er zijn in allerlei wijken en buurten prachtige initiatieven. Helaas zijn die dan weer niet bekend in de andere wijken, waardoor allerlei initiatieven steeds opnieuw het wiel moeten uitvinden. Dat is zonde van de energie en het zou door goede coördinatie en samenwerking voorkomen kunnen worden.

Sociale kaart

Een goede sociale kaart van Haarlem, waar alle instellingen op staan (dus ook Netwerk Vrijwilligerswerk) en hun werkzaamheden, is erg belangrijk. Doordat niet alles bij de gemeente bekend lijkt te zijn, gebeurt er soms meer dan in de nota aangegeven staat.

Stichting Haarlem Effect is recent vooral bezig met initiatieven voor het samenbrengen van burgers, de kwetsbare met de zelfredzame. Collectieve voorzieningen in de stad zijn nog gewenst voor de kwetsbare mensen, die zichzelf niet helemaal kunnen redden.

Witte vlekken

Naar aanleiding van de nota is de vraag ontstaan of er nog groepen zijn die onvoldoende bereikt worden, ‘witte vlekken’. In de nota is hierover niet genoeg te vinden.

Een van de groepen die in ieder geval landelijk gezien nog niet makkelijk participeren zijn allochtone ouderen. Ook mensen met een beperking doen nog niet voldoende mee. Er moeten manieren gevonden worden om voor iedereen een plek te vinden waar hij op een goede manier kan functioneren. De uitval is op dit moment veel te hoog, zeker van jongeren.

Zelforganisaties, sportverenigingen, culturele verenigingen en dergelijke kunnen een rol spelen bij het bereiken van de doelgroepen die nu nog niet bereikt worden. Dit zijn de meest laagdrempelige plekken, en daar kunnen mensen op het goede spoor gezet worden naar de juiste instanties toe. Je moet uitgaan van de ontmoetingsplekken waar mensen uit zichzelf komen, ook als dat de moskee is. In de moskee bereik je de oudere allochtone mannen bijvoorbeeld.

Een andere ‘witte vlek’ of onbereikte doelgroep is de groep allochtone vrouwen vanaf ongeveer 45 jaar. Deze groep heeft vaak moeite het eigen leven prettig in te richten. Er zijn wel al initiatieven om deze groep te bereiken.

Migrantenplatform

Vanuit Netwerk Vrijwilligershulp is er een advies geschreven aan het college over vrijwilligershulp: kijk naar het Migrantenplatform en ga de zelforganisaties subsidiëren zodat ze sterker worden. Als ze sterker zijn, komen ze vanzelf naar buiten en zijn ze bereid en in staat tot samenwerken. Dit advies wordt door de oud-voorzitter van het Migrantenplatform onderschreven. De migrantenorganisaties worden gerund door enthousiaste vrijwilligers, maar het is een bijzonder tijdrovende klus om het goed te doen en daar hebben deze vrijwilligers over het algemeen simpelweg geen tijd voor.

Er is overigens wel betaalde ondersteuning voor het Migrantenplatform (1 fte), maar de werkzaamheden van deze ondersteuner zijn zo ruim omschreven dat je daarmee alle kanten op kunt (en niet per se de goede).

Doelgroepenbeleid

Doelgroepenbeleid is prima als middel. Er zijn al veel goed georganiseerde zelforganisaties, maar sommige starten net op. De kern is vraaggericht werken; luister naar wat de mensen nodig hebben en lever maatwerk. De taak van het welzijnswerk is mensen te verbinden. En dan die verbinding steeds verder te verdiepen. Jongeren met hun roots in een andere cultuur, mensen met een beperking: iedereen kan een waardevolle bijdrage aan de samenleving leveren.

Fysieke toegankelijkheid

In de nota ontbreekt beleid over hoe de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking te verbeteren. En dan met name welke rol de gemeente daarin kan spelen – stoepen, woningbouw, verkeersvoorzieningen, etc. De gemeente zou zichzelf moeten verplichten daar een rol in te spelen. Dit kost niet per se geld, maar wel aandacht en sturing.

Welzijn is breder dan voorzieningen en beleid; als je er niet heen kunt, puur door fysieke beperkingen, heb je er alsnog niets aan.

Evaluatie

Vanuit de aanwezigen wordt gevraagd om een evaluatie van de nota, over een jaar, om dan gezamenlijk te bekijken waar men dan staat en hoe dan verder te gaan.

Groep 3: *verbinding leggen tussen professionals,*

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

deel 1.

Aanwezig:

Ronald Hilterman (Gemeente Haarlem), gespreksleider

Duco de Vries

Wim Catsman (CDA)

Marjolein Hellemons (Nova college)

Wim Westerhof (gemeente)

Imi Nijholt (Haarlem Effect)

Marjan Feenstra (ViVa! Zorggroep)

Cees van der Wal (Kontext)

Piet de Vries (FNV Lokaal)

Irene de Lange (Vrijwilligershulp)

Clarina Zwanenberg (PMO)

Nanda Hagedoorn (Gemeente Haarlem, STZ)

Annemiek Visser (Gemeente Haarlem)

Petra de Vries (Stem in de Stad)

Moniek Stricker (Haarlem Effect)

Veronique de Kwant (Haarlem Effect)

Anouk Stilma (Gemeente Haarlem)

Pieter Elbers

Denise Kastermans (namens Notuleerservice Nederland), notulist

De discussie wordt geleid door Ronald Hilterman. Hij vervangt Lucas Mulder die ziek is. Alle aanwezigen worden welkom geheten en de deelnemers stellen zich voor.

Onderwerp van de discussie is hoe vanuit het welzijnswerk de verbinding kan worden gemaakt met de vrijwilligers(-organisaties).

Irene de Lange (Netwerk Vrijwillgers) begint de discussie door de vraag te stellen of het contact met de vrijwilligersorganisatie hierin ook centraal staat. Moniek Stricker vertelt over het vrijwilligersproject van contactvrouwen die allochtone vrouwen helpen met het vinden van hun weg naar reguliere hulp en officiële instanties en dit werkt goed. De zelforganisaties/vrijwilligers zijn hiervan de basis en die hebben hierin een signaleringsfunctie. Daarom is die samenwerking zo belangrijk. Wim Westerhof haakt hierop in. Hij vindt dat de positie van de vrijwilliger veel steun krijgt in het Haarlemse welzijnswerk omdat deze een voorwaarde is voor het kunnen functioneren van het welzijnswerk. Het is wel van belang (vanuit de nota) een onderscheid te maken tussen de professionele instanties en de vrijwilligersorganisaties. Een verbinding tussen deze twee groepen is zeker nodig. Irene de Lange geeft aan dat het platform van vrijwilligers op zich goed functioneert, maar de samenwerking kan beter. Zij vindt dat de gemeente Haarlem onvoldoende bekend is met de vrijwilligersorganisaties. Volgens Frits de Vries (PMO) hebben beide partijen elkaar ook gewoon nodig. PMO werkt aan een netwerk zodat de juiste mensen de juiste hulp kunnen vinden en krijgen. Een sociale kaart, die eveneens in ontwikkeling is, is in dit verband ook heel belangrijk.

Cees van der Wal (Kontext) plaatst hierbij toch een kritische kanttekening. Hij ervaart dat het heel moeilijk is om een overzicht te krijgen van alle hulpverlenende instanties. Dit zie je ook terug bij de gemeente. Dat gebrek aan overzicht staat een goede samenwerking in de weg. Hij pleit voor een vorm van bestuurlijke regie vanuit de gemeente. Momenteel is de situatie zo dat de gemeente steeds aparte afspraken maakt met de onderlinge organisaties en instanties waardoor de gemeenschappelijke doelstelling ontbreekt. De gemeente moet hierin de regie nemen en investeren in samenwerking. Hij is voorstander van het opstellen van een convenant waar alle

partijen zich aan moeten houden en waarop de instanties ook kunnen worden afgerekend. Frits de Vries geeft aan dat veel vrijwilligersorganisaties zijn aangesloten bij PMO en deze organisaties werken goed samen. Cees van der Wal geeft hierop aan dat hij wel vindt dat de gemeente moet nadenken over de doelgroepen waar de verschillende welzijnswerkorganisaties zich op richten en daarin vervolgens ook een keuze moet maken. In Haarlem zijn veel vrijwilligers(-organisaties) dus samenwerking moet zeker mogelijk zijn.

Een andere deelnemster merkt namens Haarlem Effect op dat wanneer er een strakke regie vanuit de gemeente is, dit voor een betere samenwerking zorgt tussen zorg en welzijn. Het belang van de doelgroep moet wel voorop worden gesteld en de banden met zelforganisaties zijn heel belangrijk omdat je zo veel beter weet wat er leeft in een gemeenschap. Ook het Loket is een goed voorbeeld van zo'n samenwerking. Clarina Zwanenberg (PMO) is zelfs voorstander van het "keihard" in de hand nemen van de regie door de gemeente. Zij stelt dat de goede wil er zeker is maar door het stelsel van de subsidiëring worden er "schotten" of barrières gecreëerd die uiteindelijk de samenwerking tussen organisaties toch in de weg blijven staan. Het feit dat de sociale kaart na 4 jaar nog steeds niet klaar is, illustreert dit volgens haar alleen maar. Moniek Stricker geeft aan dat het welzijnswerk wel weet wat er speelt maar er is toch vaak onduidelijkheid over de communicatielijnen. Hierdoor weet men vaak wel wat er speelt op buurtniveau maar de samenwerking tussen de professionals in zo'n buurt is vaak gering of afwezig.

Wim Westerhof verwijst naar de Nota waarin de verbinding (tussen organisatie, groepen, etc.) centraal staat. Maar maakt het welzijnswerk zijn rol wel waar; is de professionaliteit er wel? Tijdens de hieropvolgende discussie wordt aangegeven dat er zeker veel goede initiatieven zijn en er is feitelijk maar heel weinig mankracht nodig (2,5 fte) om een grote groep vrijwilligers te mobiliseren. Buurtcentra zouden in het kader van die professionelere uitstraling veel actiever naar buiten moeten treden om de buurtbewoners te laten weten wat ze te bieden hebben. Een aantal deelnemers is het erover eens dat vrijwilligers vinden en binden in de praktijk toch best lastig is. Marjolein Hellemans (Nova College) ziet in samenwerking met vrijwilligersorganisaties veel mogelijkheden. Voor een deel van de leerlingen van het Nova College zou het vrijwilligerswerk een prima leerwerkplek zijn. Het gaat hier tenslotte toch om de toekomstige zorg- of welzijnswerkers die op deze manier met meer betrokkenheid en toekomstperspectief hun opleiding kunnen vervolgen.

Irene de Lange vraagt zich af of het welzijnswerk wel de juiste doelgroepen helpt. Haar ervaring is dat mensen met een beperking (verslaafden, thuislozen, gehandicapten, psychiatrische patiënten) niet altijd de juiste hulp en voorzieningen krijgen. Moniek Stricker reageert hierop door aan te geven dat volgens haar mensen met een beperking wel degelijk kansen krijgen, zelfs door een soort "positieve discriminatie". Maar, zo stelt zij, uiteindelijk gaat het niet om de beperking van de vrijwilliger maar om de opdracht waarvoor de vrijwilliger wordt ingezet. Zij vindt dat het de taak van haar organisatie (Haarlem Effect) is om deze vrijwilligers op weg te helpen.

De gespreksleider concludeert dat er dus een gebrek aan samenwerking is.

Petra de Vries (Stem in de stad) geeft aan dat haar ervaring is dat samenwerking in de aanpak van "Case-Management" veel beter werkt maar Wim Westerhof is toch van mening dat deze aanpak meer bedoeld is voor de "zwaardere gevallen" en dat is in deze discussie niet de doelgroep. Wim Westerhof wil liever een antwoord krijgen op de vraag hoe de communicatie en samenwerking tussen professionals en vrijwilligers verbeterd kan worden. Cees van der Wal (Kontext) is in dit kader een voorstander van regie vanuit de overheid. Hij is dan ook van mening dat die regie niet vrijblijvend moet zijn, door bijvoorbeeld bindende afspraken met elkaar te maken. Moniek Stricker haakt hierop in door aan te geven dat je wel voorzichtig moet zijn met de regie vanuit de overheid. Op buurtniveau is het namelijk van groot belang dat je de flexibiliteit kunt houden om de beweging in de buurt te volgen en om hierop te kunnen inspelen. Als de regie vanuit de overheid te strak is, verlies je die flexibiliteit. Marjan Feenstra (ViVa zorggroep) merkt hierop op

dat die flexibiliteit zeker nodig is maar je moet wel oppassen dat je niet langs elkaar heen werkt (steeds het wiel opnieuw uitvinden of juist nét de boot missen). Zij merkt op dat scholing hierin ook belangrijk is. Zij sluit zich tevens aan bij Wim Westerhof door op te merken dat Case Management naar haar mening slechts van toepassing is voor een (te) kleine groep waar we het hier niet over hebben.

De gespreksleider sluit af en dankt allen.

Groep 3: verbinding leggen tussen professionals deel 2.

Aanwezig:

Ronald Hilterman (Gemeente Haarlem), gespreksleider

Wim Westerhof (gemeente)

Gitta van der Linden (Haarlem Effect)

Ank Buis (Humanitas)

Gemma de Kwant

Leo Stooker

Antoinette Wijnoogst (wijkraad Boerhaavewijk)

Hans Hirs (Wijkraad Boerhaavewijk)

Arie ??

Hans Vriend

Rob Hillenaar

Remko Trompetter (RSH)

Dick Bol (Haarlem Mutare)

Edo Paardekoper Overman (cliëntenraad Leger de Heils)

Elize van der Kraats (Vrijwilligerscentrale Haarlem)

Erik Boele de Zeeuw (New Tribes)

Denise Kastermans (namens Notuleerservice Nederland), notulist

De gespreksleider heet wederom iedereen welkom en licht het onderwerp van de discussie nogmaals toe.

Remko Trompetter (RSH) begint de discussie met de vraag of er meer professionals zijn die hinder ondervinden van concurrerende aanbestedingen. Als reactie hierop geeft Gemma de Kwant aan dat zij juist het idee heeft dat het proces van het aankopen van collectieve voorzieningen weer wat genormaliseerd is.

Vervolgens vraagt de gespreksleider zich – voortbordurend op de eerste sessie – af of de deelnemers het idee hebben dat met welzijnswerk de juiste mensen worden bereikt en hoe men dat dan doet.

Wim Westerhof geeft aan dat uit de vorige discussie naar voren kwam dat door het gebrek aan samenwerking het sociaal werk soms moeizaam tot stand komt. Gitta van der Linden (Haarlem Effect) geeft aan dat dat best meevalt, zoals bij de huiskamers. Ook het Loket wijst mensen die hulp nodig hebben wel degelijk de weg. Westerhof vraagt zich af of dat dan via dwang moet of dat dit aan de instellingen zelf overgelaten moet worden. Gemma de Kwant merkt op dat het goed is om als welzijnsorganisatie te investeren in je sterke kanten. Stuurgroepen kunnen een manier zijn om tot beter overleg en samenwerking te komen want door samenwerking ontdek je waar anderen goed in zijn. Zij vindt ook dat vrijwilligers vaak toegankelijker zijn dan professionals. Edo Paardekoper Overman (Voorzitter Cliëntenraad Leger des Heils) merkt op dat je als organisatie goed moet kijken naar wat voor mensen je nodig hebt. Hij oppert dat generalisten die

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

toegankelijkheid waarschijnlijk meer bieden dan specialisten. Later merkt hij op dat in dit verband beter gesproken kan worden van de wat meer generalistische term *welzijnsfunctie* in plaats van *welzijnswerk*.

Erik Boele de Zeeuw (New Tribes) is van mening dat de samenwerking een stimulans nodig heeft. Door aan subsidiëring een bepaalde plicht (of misschien zelfs dwang) te koppelen kan de hulpverlenende organisatie daar vervolgens op worden afgerekend. Het gaat hier immers toch om gemeenschapsgeld dus hij vindt dat de gemeente hierin zeker de regie moet nemen. Hans Vriend werpt tegen dat niet alles via dwang is te regelen. Soms zijn er toch meerdere opdrachtgevers. Een andere deelnemer merkt op dat wanneer er meer gewerkt wordt met een soort “kavel”-aanpak, organisaties zich voor elkaar toch minder toegankelijk zullen opstellen. Ook Edo Paardekoper ervaart dat samenwerking die via een convenant wordt afgedwongen niet altijd werkt. De bredere centrale toegankelijkheid zoals die nu te zien is werkt veel beter. Regie is beter dan dwang.

Wim Westerhof stelt samenvattend dat voor een betere samenwerking gemeentelijke regie dus noodzakelijk is. Allen zijn het er echter ook mee eens dat aanbesteding van welzijnswerk niet wenselijk is omdat dit de samenwerking niet stimuleert. Dick Bol sluit zich hierbij aan. Hij ziet geen heil in het vermarkten van welzijnswerk: het levert niets op en het werkt belemmerend. Gemma de Kwant is positiever over de samenwerking. “School in de wijk” is hier een goed voorbeeld van. Maar, zo merkt zij op, het opbouwen van een goed samenwerkingsverband heeft tijd nodig. Wim Westerhof vraagt of de deelnemers het idee hebben dat het welzijnswerk goed op weg is om de verbinding te maken met de wijkorganisaties. Een aantal deelnemers is het erover eens dat er goede ontwikkelingen zijn maar dat enige regie toch wel belangrijk is. Antoinette Wijnooft geeft aan dat het inderdaad moeilijk is om als wijkraad een professionele uitstraling te hebben omdat soms gewoon de juiste kennis bij de vrijwilligers ontbreekt. Een groot aantal mensen is het erover eens dat de kracht van de vrijwilligers groot is maar dat je in sommige situaties een professional nodig hebt omdat vrijwilligers bepaalde kennis, vaardigheden of doortastendheid missen. Erik Boele de Zeeuw onderstreept nog eens dat volgens hem zakelijker aanpak van het welzijnswerk verstandig is omdat je hiermee een kwalitatief betere zorg kunt bieden. Een andere deelnemer merkt op dat hij vindt dat de beroepskrachten soms wat te ver afstaan van wat er leeft in een buurt. De vrijwilligersorganisaties vormen hierin een belangrijke schakel. De vrijwilligers hebben wel ondersteuning en stimulering nodig om bepaalde verantwoordelijkheden te kunnen nemen. Wim Westerhof onderschrijft dit en stelt dat de verbinding en samenwerking vanuit de overheid gestimuleerd zou moeten worden in de vorm van regie (of subsidiëring). Edo Paardekoper Overman betreurt het juist dat er sprake is van een afrekencultuur en er wordt naar zijn mening te weinig gewerkt vanuit vertrouwen. Hulpbehoevenden hebben dit vertrouwen vaak juist nodig. Leo Stoker vindt echter dat die afrekencultuur terecht is omdat in het verleden gebleken is dat vertrouwen niet altijd op zijn plaats was.

Een aantal deelnemers is het er vervolgens over eens dat de mensen die hulp nodig hebben, dit meestal wel weten te vinden. Het is ook beter om mensen te leren hoe ze hun weg moeten vinden. De voorzitter vraagt hoe dit MET elkaar kan worden bewerkstelligd. Hans Vriend denkt dat het sociaal makelaarschap, waar nu nauwelijks sprake van is, mensen soms kan helpen om hun weg te vinden in het welzijnswerk. Hans Hirs onderschrijft dit omdat het in de praktijk vaak zo is dat men niet eens weet wat er speelt in een wijk of wat er aan welzijnswerk beschikbaar is.

De voorzitter sluit af en dankt allen.

Groep 4: *randvoorwaarden voor het welzijnswerk: de relatie tussen gemeente en de*

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

Deel 1

Gespreksleider is mevrouw Sibel Özogul-Özen, raadslid namens de SP

Deelnemers eerste sessie:

Dafne Taets van Amerongen-Ingram, griffie Haarlem

Jan de Ridder, raadslid PvdA

Cees Pen, raadslid CDA

Remko Trompetter, raadslid Actiepartij

Juul Angenent, gemeente Haarlem

Arend Kuiper, gemeente Haarlem

Annelies Zoomers, SKOS, VVE, peuterspeelzalen

Veronique de Kwant, directeur Haarlem Effect, welzijnswerk

Tom Millenaar, bestuurslid Stichting Netwerk Vrijwilligershulp en Thuishulp Gehandicapten

Elize van der Kraats, Vrijwilligerscentrale Haarlem

De **voorzitter** heet iedereen welkom en houdt een kennismakingsronde. Daarna vraagt zij de deelnemers te reageren op het thema van de workshop.

Veronique de Kwant kan zich niet goed vinden in de presentatie van Noorda. De ervaring met de buurtcentra en andere accommodaties van Haarlem Effect wijst een andere kant uit. Volgens Noorda zou in Haarlem een centrum in een kwetsbare wijk met 2,5 fte honderd vrijwilligers en vijfhonderd bewoners moeten bereiken. Dat lukt aardig in de minder kwetsbare wijken, maar in Rozenprieel niet. Daar zit 2,5 fte in het buurtcentrum, maar het bereik aan vrijwilligers en bewoners is een stuk minder. De accommodatie is echter een belangrijke plek, midden in het hart van die buurt. Betrokken bewoners voelen zich er thuis en veilig. Daarom moet die accommodatie als randvoorwaarde zeker op die plek blijven.

Jan de Ridder zegt dat de welzijnsnota het er juist over heeft dat welzijnsorganisaties veel vrijwilligers weten te trekken.

Veronique de Kwant denkt dat het organiseren daarvan in een wijk als Rozenprieel een stuk moeilijker is. Daar moet de staf veel meer zelf regelen. In veel wijken kun je een groep de sleutel geven en alles verder zelf laten uitvoeren. Dat is in Rozenprieel relatief lastiger te organiseren.

Cees Pen vraagt waarom het verhuren van ruimte door welzijnsorganisaties gezien wordt als een kerntaak. Ook in de nota trof hij die gedachte aan.

Veronique de Kwant legt het verband met het soort activiteiten dat in de accommodaties plaatsvindt, die je anders op veel andere plekken beheersmatig zou moeten regelen. De logica van de activiteiten is voor een welzijnswerker veel doorgrondelijker dan voor derden. Bovendien zou zij het geen hoofdtaak willen noemen. Als je het een beetje slim organiseert, kost het niet zo gek veel tijd. Het zou meer werk kosten als je het volledig uit handen zou geven.

De **voorzitter** vraagt hoe het gesteld is met de bezettingsgraad van accommodaties. **Cees Pen** zegt dat het CDA berichten bereiken dat er sprake is van veel leegstand.

Veronique de Kwant zegt dat accommodaties in sommige buurten als Zuidwest en Binnensteeds inderdaad gemakkelijker vol te krijgen zijn. In het Rozenprieel moet je permanent voor een beroepsbeheerder zorgen, dus daar loop je tegen meer kosten aan. Peuterspeelzalen daarentegen

hebben een bezettingsgraad van 95%. Daar is ook meer vraag naar dan er aanbod is en daardoor krijg je een en ander makkelijker op orde. Er is wel een voortdurende prikkel om accommodaties optimaal te benutten. Zij bestrijdt dat er veel leegstand zou zijn. Het punt is dat je de beheerkosten niet altijd kan terughalen uit de huur van een schaakclub of klaverjasvereniging.

Jan de Ridder vraagt of goed zichtbare accommodaties belangrijk zijn voor het werven van vrijwilligers en buurtontmoetingen om zo het wijkgericht werken en de sociale cohesie te bevorderen.

Elize van der Kraats zegt dat de VWC als zodanig geen accommodaties in beheer heeft maar dienstverlenend is naar organisaties die vrijwilligers een plek willen geven. Voor vrijwilligers zijn echter wel goede randvoorwaarden nodig om ze optimaal tot hun recht te laten komen: goede professionele begeleiding, een organisatie die er op berekend is en dergelijke. Het aantal vrijwilligers zal niet toenemen, zo wijst de ervaring van de VWC maar ook het onderzoek van het SCP uit. Vrijwilligerswerk is van karakter veranderd. Zeker in crisistijd lijkt het wel een toverwoord voor alle problemen in de samenleving. Vanuit een hele reeks projecten worden vrijwilligers uitgestuurd. Maar zij komen vaak terecht bij zelforganisaties of maatschappelijke organisaties die voor deze mensen geen werk kunnen maken. Zij hebben juist behoefte aan zelfstandige vrijwilligers. Maar de grootste groep vrijwilligers heeft juist veel begeleiding nodig.

Remko Trommelen is benieuwd of een vrijwilliger met een goed cv lang blijft of misschien zelf begeleider wordt bij een zelforganisatie.

Elize van der Kraats zegt dat juist bij zelforganisaties de bestuurders vaak de uitvoerders zijn. Het is vaak de oude garde die lang blijft. Op een gegeven moment wordt de vergrijzing echter te groot en is een cultuurverandering nodig om jongeren binnen te krijgen. Het is sterk afhankelijk van de organisatie of dat lukt. Jongeren zijn niet gemakkelijk meer te porren voor vrijwilligerswerk van 30 tot 40 uur per week. Ze zijn er nog wel, maar dan krijgen ze vaak weer te grote verantwoordelijkheden.

Jan de Ridder is benieuwd waar vrijwilligers vandaan komen. Hij doelt dan op een ander soort projecten die proberen te bevorderen dat mensen in buurten wat meer voor elkaar over hebben. Zouden goed zichtbare accommodaties helpen als randvoorwaarde om dat te stimuleren?

Veronique de Kwant weet in haar welzijnsinstelling voldoende plekken waar vrijwilligers een plek kunnen vinden met professionele begeleiding. Zij kunnen ook doorverwijzen naar andere, meer geschikte plekken. Er bestaat beslist een grote variëteit. In Centrum-Zuidwest en Noord moet je wat meer trekken om initiatieven op gang te krijgen. Er worden nu veel buurtkamers ingericht. Daar wordt een opbouwwerker op gezet om mensen te instrueren wat ze daar als gastheer of -dame moeten doen. Daar is in veel buurten behoefte aan, al is het maar bij 10 tot 20% van de inwoners. Een dergelijk initiatief vergt verder weinig onderhoud en beheer. Als welzijnsinstelling moet je alleen zorgen dat je op de achtergrond beschikbaar bent voor als er iets fout gaat. De corporaties zijn bereid ruimtes beschikbaar te stellen, het Rosenstock-Huussy Huis biedt ruimte aan. Wasserettes kunnen extra zorg en gezelligheid aanbieden. Opbouwwerk is van belang om zaken op gang te brengen en contacten te onderhouden. Netwerkvorming en samenwerking bevorderen tussen de instellingen is ook van belang.

Annelies Zoomers is verbaasd over de aanwijzing van gebieden in de presentatie. Zij verbaast zich over de keuzes voor locaties voor VVE: haast automatisch in die gebieden. Zij begrijpt wel dat je efficiënt moet omgaan met middelen. Maar er zijn ook genoeg andere gebieden waar een aanzienlijke hoeveelheid kinderen woont die gebaat zou zijn bij VVE. Vier vijfde van de mensen

weet zichzelf te redden, zegt Noorda. Maar het resterende een vijfde deel bevindt zich op meer plaatsen en dat is een aanzienlijke groep. Sociale mobiliteit gaat naar boven, maar kan ook naar beneden gaan, zeker in crisistijd. De niet-genoemde wijken zijn ook belangrijk. Noord, Leidsebuurt, Indische Buurt, etc.

Remko Trommelen zegt dat men alleen kijkt naar inkomen en huurprijzen, maar dat geeft geen inzicht in de verschillen binnen wijken.

Cees Pen voert aan dat de gemeente in veel wijken bakken met geld gestopt heeft om de openbare ruimte te verbeteren. Men blijft echter klagen. De ontevredenheid lijkt eerder toe te nemen. Dat duidt op een dieper wantrouwen.

Jan de Ridder merkt op dat alle inspanningen van gemeenten en welzijnswerk dus geen effect hebben.

Veronique de Kwant zegt dat in de wijken gewerkt wordt aan het wegnemen van de spanningen tussen bevolkingsgroepen, tussen jong en oud, tussen allochtoon en autochtoon. Daar moet je op ingaan in samenwerking met de politie. Dat is volgens haar een manier om die onvrede weg te werken. Die gestapelde inzet heeft effect. Je kunt het niet op alle terreinen doen want dan blijft er geen tijd meer over voor ander werk. Als je wil weten of het effect heeft, dan moet je ook vragen aan de stakeholders, de betrokkenen, of zij verbeteringen zien.

De zekerste manier om het effect van welzijnswerk te meten is volgens **Elize van der Kraats** het een tijd helemaal achterwege te laten, maar dat experiment is onaanvaardbaar. Zij pleit ervoor niet alles dood te meten en het te beperken tot de interventies in enkele casussen. In het geval van de VWC is het meten nog relatief eenvoudig door te kijken naar het aantal klanten, matches en gerealiseerde maatschappelijke stages. Het effect van het vrijwilligerswerk voor de organisaties wordt al weer een stuk moeilijker.

Annelies Zoomers vindt het niet goed dat alles tegenwoordig vraaggericht moet zijn. De voorschool dient juist aanbodgericht te zijn om het aantrekkelijk te maken voor de moeders in het belang van de peuters. Zij wil zich graag verantwoorden voor haar werk, maar daar zitten grenzen aan. Er moet ook iets zijn van een basaal vertrouwen in het werk. Er zijn onderzoeken die vraagtekens zetten bij het nut van VVE. Maar de basisscholen geven aan dat het wel degelijk effect heeft voor de leerlingen. Bij 35% bezettingsgraad zou ze een voorschoolse opvang eigenlijk moeten sluiten als het alleen op afrekenen aankomt. Maar als zij weet dat de behoefte in de wijk groot is, zal ze alles in het werk stellen om die vestiging open te houden. Je moet kunnen inspelen op maatschappelijke vraagstukken.

Remko Trommelen constateert dat de politiek naar de andere kant dreigt door te slaan. Vroeger kreeg het welzijnswerk een zak met geld om zijn gang te gaan. Nu moet alles vraaggericht en afgerekend worden. Een toekomstvisie moet ergens in het midden uitkomen en men moet aanvaarden dat niet alles te meten valt. Als het welzijnswerk alleen al bereikt dat mensen met elkaar om tafel gaan zitten, dan is dat een resultaat dat op termijn een hoop gedoe kan voorkomen.

Veronique de Kwant zegt dat mensen meer vertrouwen krijgen als je iets met hun vragen doet. Dan komen ze ook meer naar binnen. Als professionele organisatie heb je een eigen kader om afwegingen te maken bij het stimuleren van de vraag, bijvoorbeeld naar een vadercentrum. Die vraag kun je stimuleren.

De **voorzitter** vraagt of het dus gaat om het inspringen op vragen en maatschappelijke behoeften.

Cees Pen signaleert dat dit steeds verder gaat, zelfs tot achter de voordeur. Door tijdig ingrijpen kun je kapitaalvernietiging van kindertalenten voorkomen. Maar is dat nog welzijnsbeleid of komt men dan op terreinen van sociale zaken of andere instellingen?

Jan de Ridder ziet dat het vak voortdurend in beweging is en op meer geluiden in het veld reageert. Uiteindelijk gaat het er om dat men iets wil bereiken. Daar komt een zekere innerlijke overtuiging bij kijken, neemt hij aan. Maar afspraken zijn niet alleen om op af te rekenen, ze geven ook een zekere hardheid om elkaar scherp te blijven houden en te blijven opereren vanuit professionaliteit en effectiviteit.

Veronique de Kwant acht het goed om bij evaluaties in de welzijns wereld te kijken naar wat in beweging is gekomen. Maar de gemeente moet niet overvragen. Het bestrijkt een deel van het veld. Aan de andere kant vraagt de gemeente al jaren om kinderwerk in de meest kwetsbare wijken. Dat wordt uitgevoerd, maar de vraag of het de meest effectieve manier van werken is, wordt daar amper gesteld. Zou dat niet beter door een commerciële instelling worden uitgevoerd? Daar zouden de doelgroepen erg aan moeten wennen. In het welzijnswerk is veel in beweging. De buitenschoolse opvang wordt ook commercieel uitgevoerd, maar daar is nog steeds een schrikbarend tekort aan accommodaties.

De **voorzitter** sluit hierna deze eerste workshop.

Pauze.

Groep 4: *randvoorwaarden voor het welzijnswerk: de relatie tussen gemeente en de welzijnsorganisaties en accommodatiebeleid*

Deel 2 (21.00-21.45) uur.

Gespreksleider is mevrouw S. Özogul-Özen, raadslid namens de SP

Deelnemers

Wim Catsman, CDA

Duco de Vries, Humanitas

H. Owel, Wmo-raad

Marcel Smeenk, Delftwijk Haarlem Effect

Klazina Zwanenberg, Platform Minima Organisaties

Petra de Vries, Stem in de Stad

Piet de Vries, FNV Lokaal, PMO

Imi Nijholt, Haarlem Effect, jeugd en jongeren

Bart Groeneveld, projectmanager Wijkgericht werken Paswerk

Nora Barnhoorn, MEE

Nettie Otten, MEE

Thea Jansen, MEE

Kees ter Averst, wijkraad Amsterdamse Buurt

Op de tribune:

Fred Arends, gemeente Haarlem

Annemiek Visser, gemeente Haarlem

Nanda Hagedoorn, gemeente Haarlem

Wethouder Van der Molen

Helga Koper, raadslid PvdA

verslag van stadsgesprek Conferentie Welzijnswerk
van 20 januari 2010 – Inleiding en Plenaire Terugkoppeling

De **voorzitter** heet iedereen welkom en houdt een kennismakingsronde. Zij werpt vervolgens de vraag op hoe belangrijk accommodaties zijn als randvoorwaarde voor welzijnswerk.

Marcel Smeenk ziet in Delftwijk dat mensen dingen willen doen en daarom een plek zoeken. Men zoekt eenvoudige ruimte waar men plannen kan ontwikkelen en elkaar kan ontmoeten.

Klazina Zwanenberg vult aan dat een onderzoek van Haarlem Effect in het Kaderkwartier heeft uitgewezen dat accommodaties gemist worden voor jongeren, kinderen, senioren en volwassenen. De moskee wordt wel al multifunctioneel voor veel sociaal culturele activiteiten gebruikt.

Nora Barnhoorn benadrukt dat accommodaties fysiek toegankelijk moeten zijn.

Bart Groeneveld zegt dat je eerst vraag, aanbod en sociale gelaagdheid van een wijk in kaart moet brengen om een goede keuze te maken voor de gewenste voorzieningen.

Helga Koper vraagt of de ideale ontmoetingsplek flexibel en multifunctioneel moet zijn of juist helemaal toegesneden moet zijn op welzijnswerk.

Marcel Smeenk denkt dat je voor sommige doelgroepen als jongeren een vaste plek moet scheppen. Voor algemeen gebruik is een simpel multifunctioneel wenselijk. Een en ander hangt ook sterk af van de eisen die de overheid stelt, bijvoorbeeld voor peuterspeelzalen. Een groot deel kan echter multifunctioneel. Voor de continuïteit van het werk is het ook belangrijk dat je niet steeds voor elke activiteit een nieuwe accommodatie moet zoeken. Vanuit een permanente plek kun je meer nieuwe activiteiten ontwikkelen zonder dat je alle energie moet steken in het vinden van een plek. En verbindingen leggen tussen de verschillende werksoorten acht hij noodzakelijk.

Wethouder Van der Molen vraagt hem of dan in elke wijk een multifunctioneel gebouw nodig is waar diverse groepen elkaar kunnen ontmoeten.

Marcel Smeenk denkt dat het mogelijk is in elke wijk een vaste plek te realiseren. De corporaties zijn bereid daaraan mee te werken, mits de gemeente helpt met garanties voor de financiering en continuïteit. Als de gemeente zich opstelt als een betrouwbare partner kunnen langdurig activiteiten worden ontwikkeld tegen een relatief lage prijs. Het beheer moet ter plekke geregeld worden: deels professioneel, deels door vrijwilligers.

Bart Groeneveld vraagt of het verstandig is als de gemeente jarenlang hetzelfde aanbod garandeert.

Marcel Smeenk zegt dat het dan gaat om de locatie, niet om voortdurend dezelfde activiteiten. Het werk moet zich kunnen blijven ontwikkelen vanuit die locatie.

Kees ter Averst denkt dat er best verschil gemaakt kan worden in de huurprijs voor verschillende groepen. Als de gemeente het gebouw gebruikt voor informatiebijeenkomsten, mag ze best wat meer betalen. Maar de klaverjasclub hoeft minder te betalen. Maar een wijkcentrum is nodig als basis. Eén wijkwerker kan meer betekenen dan tien politieagenten als het gaat om overlastbestrijding. Dock is goed in beheer en jongerenwerk. Met het wijkcontract gaan mensen zelf aan de slag om met elkaar te praten wat er nodig is in de wijk

Bart Groeneveld vraagt of het realistisch is in Haarlem met corporaties te praten over prestatieafspraken op het gebied van vierkante meters voor sociaal-maatschappelijke doeleinden.

Wethouder Van der Molen zegt dat daar met corporaties over gesproken wordt. Er zijn ook voorbeelden van resultaten waar gebouwen multifunctioneel gedeeld worden met een goede beheerstichting. Men dient zich wel te realiseren dat de corporaties op dit moment teruglopende inkomsten hebben.

De herkenbaarheid van de locatie en de mensen die er werken wordt ook een belangrijk element genoemd. De wijkbewoners moeten weten met wie ze van doen hebben. In dat verband is het juist goed als het beheer voor een groot deel wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Dat zijn gastvrouwen en gastheren uit de buurt, met hart voor de zaak. Dat is goed voor de sociale cohesie en bovendien stukken goedkoper. Op de achtergrond moet wel een professionele beheersorganisatie zijn en het onderhoud dient ook professioneel uitgevoerd te worden. Het aantal professionals kan per buurt verschillen, afhankelijk van de samenstelling en behoeften. Het aantal ligt niet zo vast als de heer Noorda in zijn presentatie stelde.

Wethouder Van der Molen benadrukt dat professionalisering meer geld kost, terwijl vrijwilligers juist de buurt binden. De Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan om de welzijns wereld in kaart te brengen. Dat heeft een aantal knelpunten opgeleverd. Daar heeft de gemeente aan gewerkt met als resultaat de twee nota's die er nu liggen. In de nota Welzijn op orde heeft de gemeente nu eerst de kosten van gebouwen en de verantwoording van het welzijnswerk in beeld gebracht.

Als dat op orde is, komt de vernieuwing van het welzijnswerk aan bod. De kosten voor gebouwen en salarissen komen meer in verhouding te staan met de activiteiten waar het om gaat.

Kees ter Averst ziet dat in zijn buurt nu dankzij wijkcontract en vrijwilligers dingen in gang gezet worden voor verschillende doelgroepen. Men begint elkaar nu echt te ontmoeten. Daar zijn professionals bij nodig, maar in beperkte mate. Het jongerenwerk van Dock doet het goed en Sportsupport houdt de jeugd bezig. Voorheen waren er altijd problemen. Hij kan het verband niet keihard aantonen, maar de problemen zijn wel afgenomen.

Wethouder Van der Molen acht dat een goede indicator. Het resultaat wordt nog beter als ze zich daarna ook actief inzetten in de eigen buurt.

Piet de Vries ziet dit als het bewijs dat overal accommodaties nodig zijn. Als je in een wijk gaat slopen, moet je er iets neerzetten. Het is net zo nodig als een winkelcentrum. Dat is niet ouderwets maar functioneel. Toen zijn kinderen klein waren was er een klein speelveldje dat dankzij buurtinitiatief is omgevormd tot een speeltuin. Daar heb je geen professionals voor nodig, maar ome Jannen.

MEE brengt het belang in van de mensen met een beperking. Dat gaat niet alleen om de toegankelijkheid van de gebouwen. De werkers moeten deze doelgroepen ook leren herkennen. Het jongerenwerk weet bijvoorbeeld niet hoe ze jongeren met een licht verstandelijke handicap (LVG) kunnen herkennen. Daarom heeft MEE een workshop georganiseerd voor de jongerenwerkers van Dock. Dat heeft geleid tot een andere benadering van deze jongeren. Het heeft een van deze jongeren een baan opgeleverd. Men moet ze leren herkennen en niet als een aparte groep behandelen. MEE kan handreikingen leveren voor de omgang met deze vaak allochtone jongeren, zodat ook zij hun talenten kunnen ontwikkelen.

Wethouder Van der Molen juicht deze overdracht van expertise toe, zodat mensen niet van het kastje naar de muur gestuurd worden. Zij ziet veel in het samenbrengen van loketten in één locatie als uitvalbasis voor wijkteams. Bijvoorbeeld voor wijkcontactvrouwen. Sommige

doelgroepen moet je opzoeken, ander weten het aanbod goed te vinden.

Klazina Zwanenberg mist de doelgroepen van MEE in de nota's. Het is een grote groep die vaak in de schuldhulpverlening belandt. Haar platform helpt deze groep met het invullen van formulieren en heeft daar onlangs met MEE en Context een workshop over belegd. Veel criminele jongeren blijken een niet herkende LVG-achtergrond te hebben. Het aanvaarden van dat stempel is voor de jongeren en hun ouders vaak lastig, daarom stelt MEE ook andere termen voor. Maar zij pleit er wel voor die groep apart te benoemen.

De **voorzitter** merkt op dat in de nota de kwetsbare groepen met achterstanden wel genoemd worden.

Bart Groeneveld brengt daar tegenin dat bij het benoemen van doelgroepen voor beleid de mensen met een beperking weer ondergebracht worden bij het ouderenbeleid. Hij vraagt of het beleidsmatig gezien niet beter is dit onder te brengen in de nota Integraal jeugdbeleid. Deze nota gaat over welzijnsbeleid en spitst zich toe op de vrije tijd. Daardoor mist men de verbanden met school, werk en zorg.

Wethouder Van der Molen stelt dat niet alle groepen zijn uitgesplitst, want dan zou het een hele waslijst worden. Maar zij zal daar nog eens naar kijken, ook met haar collega voor jeugdbeleid. Maar zij waarschuwt wel voor het effect van almaar uitdijende nota's. De bedoeling is immers wel dat men aan de slag gaat.

De **voorzitter** bedankt iedereen voor de inbreng en sluit de workshop af.

Plenaire terugkoppeling vanuit werkgroepen

Tenda Hoffmans, raadslid GroenLinks, is de gespreksleider bij de plenaire terugkoppeling vanuit de werkgroepen. Zij heet de deelnemers aan het stadsgesprek om 21.35 uur welkom terug in de Raadszaal. Een woordvoerder van elk van de vier werkgroepen geeft een beknopt overzicht van hetgeen er per groep besproken is.

Groep 1. *Verbinding leggen tussen bewoners*

De woordvoerder, de heer **Duker** (auteur van de nota), vertelt dat de opgave voor het thema luidde: meer aandacht voor het versterken van sociale netwerken op een manier die past bij deze tijd. De werkgroep heeft zich op beide facetten geconcentreerd: het versterken van sociale netwerken, en de manier die past bij deze tijd.

De groep constateerde dat er al een heleboel netwerken bestaan. Hij noemt het voorbeeld van de wijkraad Boerhaavewijk die samen met organisaties van allochtonen en groepen in de wijk activiteiten organiseert. Vanuit het WEB kwam het voorbeeld van sociale netwerken van gehandicapten die in de gladheidsperiode van de afgelopen weken elkaar bijzonder goed hebben kunnen vinden. Ook zijn er voorstellen gedaan voor nieuwe vormen van sociale netwerken. Er is daarbij gesproken over hoe bevoogdend men zou moeten zijn in het stimuleren van mensen om aan sociale netwerken deel te nemen. Moet het ook mogelijk zijn om in een klein clubje met je eigen groep je eigen dingen te doen in een jongerenhok of in een moedercentrum? De conclusie was dat dat geaccepteerd moet worden, omdat dit juist ook mensen kan emanciperen. Als voorbeeld werd hierbij de emancipatie van vrouwen in de vrouwenbeweging genoemd. Toch moet het uiteindelijke doel zijn om mensen vanuit het jongerenhok ook naar het stedelijke jongerencentrum Flinty's te bewegen, of vanuit het moedercentrum naar het wijkcentrum. Daarvoor is de inzet nodig van professionals, van welzijnswerkers die de mensen weten te verleiden om die stap daadwerkelijk te zetten.

Wat betreft de manier die past bij deze tijd ging het over het organiseren van activiteiten die aansluiten bij nieuwe doelgroepen, maar ook over het fysiek aantrekkelijker maken van wijkcentra. Als voorbeeld werd ook genoemd het faciliteren van thuiswerken in wijkcentra. Verder is er aandacht besteed aan de digitale platforms.

De **gespreksleider** wijst erop dat eerder al naar voren kwam dat het investeren in sociale netwerken ook inhoudt dat een en ander zoveel mogelijk aan de mensen zelf wordt overgelaten. Dat vraagt van de opbouwwerkers dat zij die afstand ook durven te houden, en pas inspringen als het echt nodig is. Van de gemeente vraagt dit om hier een stukje regie en controle los te laten. Kan de gemeente dat?

De heer **Duker** denkt van wel. Aan de andere kant moeten volgens hem de welzijnsorganisaties er dan scherper op toezien dat zij de bewoners ook stimuleren en die sociale netwerken faciliteren.

De **gespreksleider** stelt dat het dus gaat om de regie die de gemeente zou moeten hebben in het leggen van verbindingen tussen welzijnsorganisaties.

De heer **Duker** stemt daarmee in en zegt dat dan vervolgens toegezien moet worden op de kwaliteit waarmee een en ander gestalte krijgt.

Groep 2. *Verbinding leggen tussen bewoners en collectieve welzijnsvoorzieningen*

Woordvoerder **Marijke Lodeweegs** vertelt dat in groep 2 het punt van regie uitgebreid aan de orde is geweest: de gemeente moet ervoor zorgen de regie op bepaalde ontwerpen te pakken. Ook ging het over de doelgroepen. In de eerste sessie werd opgemerkt dat de groep LGV (Licht Verstandelijk Gehandicapten) in zekere zin onzichtbaar is, terwijl het belangrijk is ook deze groep te betrekken. Daarbij is samenwerking tussen organisaties essentieel. Ook kwam naar voren dat het aanbod beter afgestemd moet worden op de doelgroepen. Naar aanleiding van de

collectieve voorzieningen merkte iemand op dat dit geen instituten voor collectieve volksverheffing moeten worden. Daarom moet de gemeente aansturen dat het budget wordt ingezet in samenwerking met woningcorporaties, winkeliers en allerlei andere instanties die mee kunnen helpen, om zo te vermijden dat er stigmatisering ontstaat en het idee dat enkel de 'zieligen' in het wijkcentrum zitten. De woordvoerder noemt in dit verband als voorbeeld ook iets als kantoorruimte voor thuiswerkers in het wijkcentrum.

De **gespreksleider** resumeert dat er dus aan de ene kant meer gefocust moet worden op specifieke doelgroepen, zonder daardoor die groepen te isoleren van de rest van de samenleving. Zeker als we ze ook echt willen verbinden, beaamt de **woordvoerder**. Zij wijst er verder op dat het belangrijk is te weten wat er allemaal op dit moment al gebeurt in de stad, zodat niet in iedere wijk steeds weer opnieuw het wiel wordt uitgevonden. Verder, zegt zij, is er in de groep gesproken over witte vlekken. Zijn die er nog, en hoe kun je daarmee aan de slag? Tenslotte is er in de groep op gewezen dat welzijn ook in wat bredere zin gezien moet worden. De gemeente zou meer moeten kijken naar het fysieke welzijn: de stad en haar ruimtes moeten voor iedereen toegankelijk zijn.

Groep 3. *Verbinding leggen tussen professionals*

Ook de derde groep heeft duidelijke opdrachten richting gemeente, verklaart woordvoerder **Wim Westerhof**, want ook daar zijn de begrippen regie, aansturing en centrale aanpak nadrukkelijk aan de orde gesteld. In de twee sessies is ook uitgebreid de rol van vrijwilligers besproken. Er werd aangegeven dat het gemis van de functie en de positie van de vrijwilligers opvallend was. Op dit punt zou de nota moeten worden aangepast. Ook is er gezegd dat instellingen vanuit hun attitude niet altijd vanzelfsprekend de neiging hebben om samen te werken. Dat lukt wel middels convenanten, samenwerkingsafspraken en protocollen. Als voorbeelden werden onder andere aangehaald het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Jeugdwerk, en de loketfunctie, waar instellingen elkaar wel weten te vinden. Op onderdelen werden vraagtekens geplaatst bij de kennis en de houding vanuit de welzijnswerker, bij de competentie. Moet die niet eerder generalistisch zijn, in plaats van specialistisch?

De **gespreksleider** vult hierbij aan dat zij zelf in een van de werkgroepen iemand van een welzijnsinstelling heeft horen verzuchten dat er eigenlijk veel meer met de inwoners gepraat zou moeten worden: die moeten vertellen hoe er beleid gemaakt moet worden, want zelf komen ze er vaak ook niet uit.

De **woordvoerder** verklaart dat er in die zin ook gewezen werd op de Eigen Kracht conferentie, bedoelt voor bewoners om welzijnsinstellingen te helpen te zoeken waar de samenwerkingsverbanden zouden moeten komen. De verbinding tussen de professionele instellingen onderling gaat zeker nog niet vanzelfsprekend, stelt hij, en ook de relatie met de bewoner, de doelgroep, kan nog stukken beter.

Groep 4. *Randvoorwaarden voor het welzijnswerk*

Woordvoerder **Sibel Özogul-Özen** vertelt dat in de vierde groep onder andere werd gesproken over accommodatie, die natuurlijk heel belangrijk is. Daarbij is het niet altijd nodig dat er sprake is van een multifunctioneel centrum. Zij noemt als voorbeeld kamerprojecten, waarbij mensen elkaar ontmoeten onder begeleiding van een opbouwwerker. Wel moet er een vaste plek zijn voor bijvoorbeeld jongerenwerk, want jongeren kun je niet van de ene plek naar de andere blijven verhuizen. Ook is de accommodatie van peuterspeelzalen aan de orde geweest, waarvoor speciale voorwaarden inzake gebruik en veiligheid gelden, en waarbij het belangrijk is dat er sprake is van een vaste plek voor een langere periode. In de groep werd er verder op gewezen dat met betrekking tot peuterspeelzalen het natuurlijk niet mogelijk is zich enkel te concentreren op de wijken zoals de heer Noorda die in zijn inleiding noemde. Ook is er gesproken over ondersteuning van vrijwilligers. Iemand uit de Amsterdamse Buurt wees op de goede ondersteuning door onder andere de Stichting DOCK, en de goed meetbare afname van overlast

in de wijken. Tenslotte is er ook in de vierde groep uitgebreid gesproken over samenwerken, waarbij weer naar voren kwam dat dit vooral ook met betrekking tot de al eerder genoemde LVG groep van bijzonder belang is.

De **gespreksleider** stelt dat er naast vraaggericht werken dus ook behoefte is aan aanbodgericht werken.

De **woordvoerder** bevestigt dit. Er moet zeker ook gekeken worden wat er in een bepaalde wijk nodig is, en waar op ingesprongen dient te worden.

De **gespreksleider** vat samen dat een van de richtlijnen die uit de deeldiscussies naar voren komt, is dat het aan de ene kant als wenselijk wordt gezien dat de gemeente stevig de regie neemt, terwijl aan de andere kant een groot deel van de verantwoordelijkheid toch ook op straat en in de wijk gelaten moet worden. Er moet ook een stukje regie worden losgelaten.

Tenslotte merkt een van de **deelnemers** nog op in het kader van integraal en inclusief beleid aandacht voor duurzame ontwikkeling in het welzijnswerk in de nota node te missen.

Afronding

De **gespreksleider** bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en sluit om 22.10 uur het stadsgesprek.